

Prioriterade frågor 2023

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Allmänt	Sid 1
Våra medlemmar	Sid 1
Ekonomi	Sid 2
Demokrati	Sid 2
Bostadsförsörjning	Sid 3
Infrastruktur	Sid 3
Kommunal arbetsmarknad	Sid 4

Allmänt

De prioriterade frågorna inför kommande verksamhetsår fastställs av medlemmarna vid Höstmötet i november varje år. Styrelsen har sedan att arbeta efter de frågor som beslutas vara prioriterade samt ett antal andra frågor som alltid dyker upp efterhand under året. Vårt arbetssätt utgår från möten med framför allt våra medlemmar men också regeringen, riksdagen, statliga myndigheter och verk, statliga utredningar, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och andra organisationer.

Med anledning av regeringsskiftet efter valet 2022 kommer SmåKom avsätta den tid som behövs för att etablera kontakt med den nya regeringen och identifiera nya kontaktpersoner i vissa partier i riksdagen. Även i ett antal kommuner sker personbyten i kommuns ledning och då vill vi knyta kontakt med dem också. För SmåKom gäller det också att fortsatt fokusera på omvärldsbevakning, bevaka vilka utredningar som är viktiga ur våra medlemmars perspektiv och besöka de små kommunerna för att inhämta kunskap och information.

Våra medlemmar

För att vara trovärdiga och kunna påverka på nationell nivå måste vi hela tiden hålla oss informerade om hur det ser ut i våra medlemskommuner. Vi har som mål att besöka samtliga våra medlemskommuner under en mandatperiod. Det är en hög målsättning och därför också en högt prioriterad fråga i vår verksamhet. Det är det fysiska mötet i kommunen som ger den rätta bilden av vilka olika förutsättningar vi har i de olika delarna av landet, och det är dessa bilder vi vill dela med oss av till beslutsfattare på nationell nivå. Vid våra besök i kommunerna önskar vi alltid träffa företrädare för såväl politiska majoriteten som oppositionen. Önskvärt är att även kommunchefen medverkar.

De senaste åren har SmåKom arrangerat webinarier tillsammans med ett antal andra organisationer. Webbinarierna har varit uppskattade och välbesökta och vi upplever att det är ett bra verktyg för att nå ut med kunskap och information till fler yrkesgrupper i våra medlemskommuner. Vi kommer att fortsätta med detta även under kommande verksamhetsår.

Mål 2023

- *Besöka minst 15 av medlemskommunerna.*
- *Vara minst 73 medlemmar vid årets slut.*
- *Öka kommunchefernas delaktighet genom avsatt tid för nätverkande på våra konferenser.*
- *Breda utbudet av webinarier för att nå ut till fler yrkesgrupper i kommunens verksamheter.*

Ekonomi

De kommande åren kommer präglas av lågkonjunktur och det är viktigt att vi stöttar våra medlemskommuner att hålla sig informerade om de förändringar som sker. Med anledning av detta kommer vi att hålla tät kontakt med SKR:s berörda avdelningar. Vi kommer också tillse att det finns minst ett ekonomi-pass på våra konferensprogram 2023.

Nya idéer och lösningar krävs inom finansieringsområdet. Affärsbankerna har i hög utsträckning övergett landsbygden. Företag och privatpersoner har svårigheter att få krediter på grund av att marknadsvärdesprincipen ofta tillämpas strikt.

Vi vill dessutom särskilt påtala statens ansvar för finansiering när nya uppgifter läggs på kommunerna. Möjligheten till olika, så kallade asymmetriska, krav på kommunal medfinansiering bör övervägas. Analys av den samlade samhällsnyttan måste få en större betydelse vid olika typer av statliga investeringar.

Det pågår en utredning om utjämningsystemet som vi kommer att fortsätta följa under hela året, den är av stor betydelse för våra medlemmar.

Mål 2023

- *Bevaka och informera om den nationella ekonomins utveckling.*
- *Belysa den generella problematiken med kapitaltillgång/finansiering på landsbygden för regeringen, riksdagspartierna samt övriga som berörs av frågan.*
- *Kommuninvest är våra kommuners största långgivare, vi har som mål att fortsätta våra möten med ledningen för avstämningar två gånger per år.*
- *Hålla kontakt med utredningen av det kommunala utjämningsystemet.*

Demokrati

För flera av våra medlemskommuner är det svårt att få medborgarna att engagera sig partipolitiskt. Hur kan man, som förtroendevald, arbeta för att öka intresset för ett politiskt uppdrag? Hur når vi ut till den yngre generationen? Ett hårdnat debattklimat och ett demokratiskt utanförskap där människor varken deltar eller känner sig delaktiga i demokratin är ytterligare en utmaning, hur värnar vi demokratin?

Den lokala demokratin är under förvandling, bland annat ses det i de olika konstellationer som bildas för att nå politisk majoritet. Vilken betydelse har det för den lokala demokratin? Vad betyder den snabbt ökande användningen av olika sociala medier?

För medlemmarna är frågor om demokrati ständigt närvarande och man vill att vi lyfter in demokrati som en prioriterad fråga. Vi tar oss an uppgiften genom att söka kunskap och inspiration som kan vara till hjälp för våra medlemmar.

Mål 2023

- *Erbjuda demokratiföreläsningar på våra konferensprogram.*
- *Följa SKR:s arbete inom demokratiområdet.*
- *Kontakta MUCF (myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) för ett möte med syfte att hitta verktyg och tips för att nå ut till unga medborgare*

Bostadsförsörjning

I flera av de små kommunerna råder det bostadsbrist. Alla invånarna behöver olika boendeformer i olika faser av livet. Svårigheter med finansiering, krav på nedskrivning och höga byggkostnader utgör de främsta hindren för bostadsproduktion, men även alltför detaljerade regelverk kan utgöra hinder.

Vad händer med strandskyddsreglerna? Vi kommer försöka bringa klarhet i detta under året.

Flera av våra medlemskommuner upplever problem med social dumpning, vilket innebär att kommuner bidrar till eller uppmanar personer i stort behov av samhällsservice att flytta till en annan kommun, ofta utan att den mottagande kommunen informerats. En utredning är tillsatt för att se över möjligheterna att motverka social dumpning, vi har kontakt med den och kommer följa den även under 2023.

Mål 2023

- *Bevaka statliga utredningar som påverkar kommunernas möjligheter/hinder för byggande.*
- *Föra en kontinuerlig dialog med regeringen, riksdagspartierna och statliga myndigheter avseende bostadsbyggande.*
- *Särskilt bevaka frågor kopplade till social dumpning och hålla kontakt med utredningen "Motverka social dumpning".*

Infrastruktur

Infrastruktur är ett omfattande begrepp som inbegriper många olika sakområden. SmåKoms arbete innebär att vi kraftsamlar på ett övergripande plan. Vi engagerar oss till exempel inte i enskilda väg- eller järnvägsprojekt. När det gäller vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser är vårt mål att arbeta med principer för finansiering samt påvisa vikten av en hög standard på vägnätet, särskilt i de delar av landet där kollektivtrafik är begränsad eller till och med saknas helt.

Då Trafikverket har en central roll när det gäller infrastrukturen i vårt land kommer vi, efter en tids uppehåll, återuppta kontakten med Trafikverket för att framföra våra medlemmars upplevda problem i samarbetet dem.

VA-gruppen har under 2022 lämnat sin slutrapport. Frågan är stor och komplex och SmåKom har varken kompetens eller tid att driva den själv varför vi kommer söka stöd hos Svenskt Vatten och SKR för fortsatt hantering.

Elförsörjning och fossilomställning är ytterligare två områden inom infrastruktur som vi kommer behöva bevaka mer noggrant framöver. Under 2022 har vi träffat utredningen Stärkta incitament för utbyggnad av vindkraft som lämnar över sitt slutbetänkande i mars 2023, detta kommer vi följa upp med ett remissvar.

Pandemiutbrottet har visat att snabbt bredband och god mobiltäckning är en grundläggande förutsättning för att kunna arbeta hemifrån oavsett var i landet man är bosatt. Det är också en viktig förutsättning för effektivisering och förbättrad service genom möjligheten att nyttja digitala tjänster.

Komplicerade regelverk utgör ofta hinder för våra kommuners möjligheter att erbjuda digitala tjänster, dessa måste elimineras.

En nationell samordning av digitala tjänster är nödvändig för att skapa goda förutsättningar för framtida utmaningar. För våra medlemmar är det också ett sätt att minska kostnader kopplade till att utarbeta separata, isolerade system som snabbt blir inaktuella. SmåKom anser också att regeringen ska fastställa en uppdaterad nationell bredbandsstrategi.

Mål 2023

- Återuppta vår dialog med Trafikverket om de mindre kommunernas upplevda problem i samarbetet med Trafikverket.
- Utifrån VA-gruppens rapport fortsätta hanteringen av frågan via Svenskt Vatten och SKR.
- Fortsätta bevaka utredningen Stärkta incitament för utbyggnad av vindkraft.
- Fortsätta samarbetet med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Post- och telestyrelsen (PTS), Svenska Stadsnättsföreningen (SSNF) och andra aktörer inom bredbands- och mobiltäckningsområdet.
- Belysa de mindre kommunernas svårigheter med bredbandsutbyggnad på landsbygden för regeringen, riksdagspartierna samt övriga som berörs av frågan.

Kommunal arbetsmarknad

Arbetsmarknadsfrågor står högt bland kommunernas prioriterade frågor. Mycket arbete läggs på att få ut människor i arbete. I många av våra kommuner har Arbetsförmedlingen (AF) stängt sina kontor vilket i praktiken innebär att kommunerna återigen får ta ett stort ansvar för det som egentligen är ett statligt ansvar. I slutet av år 2019 fick AF direktiv om att åter öppna sina kontor. Det finns all anledning för SmåKom att fortsätta bevakningen av den här frågan.

Kompetensförsörjning är en av Sveriges kommuners allra största utmaningar i dagsläget och det kommer inte bli enklare framöver. Vi behöver identifiera goda exempel och information som är relevant för att hjälpa våra medlemmar med den här frågan. Hur blir kommunen en attraktiv arbetsgivare, hur kan små kommuner samverka för att underlätta kompetensförsörjningen, hur kan kommunen utveckla och behålla kompetens i sina verksamheter, detta är några av de frågor som vi ska försöka hjälpa kommunerna att hitta svar på.

Vi vet att det finns en rad goda exempel bland våra kommuner där man genom nya arbetssätt har hittat modeller för hur man kan lösa arbetsmarknadsfrågorna även efter att AF har stängt sitt kontor. Vi kommer att sprida dessa exempel till beslutsfattare och till våra medlemskommuner. Då arbetsförmedlingen är ett statligt åtagande kommer vi också driva frågan att de kommuner som hittat en egen lösning ska erhålla skälig ersättning från staten för verksamheten.

Mål 2023

- Återuppta kontakten med Arbetsförmedlingen med anledning av och den nya lagen om samverkan med kommunerna samt angående problematiken runt kompetensförsörjning
- Bevaka utredningen om Försöksverksamhet i kommuner, slutbetänkande 14 dec 2023.
- Förmedla goda exempel från medlemskommunernas arbete med kompetensförsörjning